

Rada
Európskej únie

V Bruseli 30. júna 2023
(OR. en)

11134/23

ECOFIN 660
UEM 194
SOC 486
EMPL 337
COMPET 681
ENV 760
EDUC 273
RECH 305
ENER 396
JAI 906
GENDER 137
ANTIDISCRIM 131
JEUN 175
SAN 412

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Č. predch. dok.:	9826/1/23 REV 1
Č. dok. Kom.:	COM(2023) 605 final
Predmet:	ODPORÚČANIE RADY, ktoré sa týka národného programu reforiem Nemecka na rok 2023 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Nemecka na rok 2023

Delegáciám v prílohe zasielame vyššie uvedený návrh odporúčania Rady v znení, o ktorom rokovali Rada a Európska rada na základe odporúčania Komisie COM(2023) 605 final.

ODPORÚČANIE RADY

Z ...,

ktoré sa týka národného programu reforiem Nemecka na rok 2023 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Nemecka na rok 2023

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii¹, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh², a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

¹ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

² Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25.

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

- (1) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241³, ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (ďalej len „mechanizmus“), nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus poskytuje členským štátom finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prináša fiškálny impulz financovaný Úniou. V súlade s prioritami európskeho semestra prispieva mechanizmus k obnove hospodárstva, k inkluzívnemu zotaveniu a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií zvyšujúcich rast, najmä reforiem a investícií na podporu zelenej a digitálnej transformácie a na posilnenie odolnosti hospodárstiev členských štátov. Zároveň pomáha posilňovať verejné financie a podporovať rast a tvorbu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte, posilňovať územnú súdržnosť v rámci Únie a podporovať pokračujúce vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv. Maximálny finančný príspevok pre členský štát v rámci mechanizmu bol aktualizovaný 30. júna 2022 v súlade s článkom 11 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/241.

³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (2) Komisia 22. novembra 2022 prijala ročný prieskum udržateľného rastu na rok 2023, čo znamenalo začiatok európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2023. Európska rada 23. marca 2023 schválila priority ročného prieskumu udržateľného rastu na rok 2023, ktoré sa sústreďujú na štyri rozmery konkurencieschopnej udržateľnosti. Komisia 22. novembra 2022 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 aj správu o mechanizme varovania na rok 2023, v ktorej Nemecko určila za jeden z členských štátov, ktoré môžu byť postihnuté nerovnováhami alebo ktorým môže hroziť, že budú postihnuté nerovnováhami, a v prípade ktorých bude potrebné hĺbkové preskúmanie. V ten istý deň Komisia zároveň prijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Nemecka na rok 2023. Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady o hospodárskej politike eurozóny a návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2023, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv. Rada prijala odporúčanie o hospodárskej politike eurozóny⁴ (ďalej len „odporúčanie o eurozóne z roku 2023“) 16. mája 2023 a spoločnú správu o zamestnanosti 13. marca 2023.
- (3) Hoci hospodárstva Únie vykazujú pozoruhodnú odolnosť, geopolitický kontext má na ne naďalej negatívny vplyv. Keďže Únia stojí pevne po boku Ukrajiny, program hospodárskej a sociálnej politiky Únie sa zameriava na zmierňovanie negatívneho vplyvu energetických šokov v krátkodobom horizonte, a to tak v prípade zraniteľných domácností, ako aj v prípade zraniteľných podnikov, pričom sa zároveň snaží nepoľavovať v úsilí o dosiahnutie zelenej a digitálnej transformácie, podpore udržateľného a inkluzívneho rastu, zabezpečovaní makroekonomickej stability a zvyšovaní odolnosti v strednodobom horizonte. Zároveň sa intenzívne zameriava aj na zvyšovanie konkurencieschopnosti a produktivity Únie.

⁴ Odporúčanie Rady zo 16. mája 2023 o hospodárskej politike eurozóny (Ú. v. EÚ C 180, 23.5.2023, s. 1).

- (4) Komisia 1. februára 2023 vydala oznámenie s názvom „Priemyselný plán v kontexte Zelenej dohody určený pre vek emisnej neutrálnosti“ (ďalej len „Priemyselný plán v kontexte Zelenej dohody“). Cieľom Priemyselného plánu v kontexte Zelenej dohody je posilniť konkurencieschopnosť emisne neutrálneho priemyslu Únie a podporiť rýchly prechod ku klimatickej neutralite. Plán je doplnkom k úsiliu prebiehajúcemu v rámci Európskej zelenej dohody a plánu REPowerEU. Jeho cieľom je aj poskytnúť priaznivejšie prostredie na zvyšovanie výrobnnej kapacity Únie pre emisne neutrálne technológie a výroby, ktoré sú potrebné na splnenie ambiciózných cieľov Únie v oblasti klímy, a zabezpečiť prístup k relevantným kritickým surovinám, a to aj diverzifikáciou získavania zdrojov, riadnym využívaním geologických zdrojov v členských štátoch a maximalizáciou miery recyklácie surovín. Priemyselný plán v kontexte Zelenej dohody spočíva na štyroch pilieroch, ktorými sú predvídateľné a zjednodušené regulačné prostredie, rýchlejší prístup k finančným prostriedkom, zlepšovanie zručností a otvorený obchod v záujme vybudovania odolnejších dodávateľských reťazcov. Komisia 16. marca 2023 vydala ďalšie oznámenie s názvom „Dlhodobá konkurencieschopnosť EÚ: výhľad na obdobie po roku 2030“, ktorého štruktúra je založená na deviatich vzájomne sa posilňujúcich faktoroch s cieľom dopracovať sa k regulačnému rámcu, ktorý by povzbudzoval rast. V oznámení sa stanovujú politické priority zamerané na aktívne zabezpečovanie štrukturálnych zlepšení, dobre cielených investícií a regulačných opatrení pre dlhodobú konkurencieschopnosť Únie a jej členských štátov. Ďalej uvedené odporúčania pomáhajú riešiť tieto priority.

- (5) V roku 2023 pokračuje európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík vo svojom vývoji v súlade s vykonávaním mechanizmu. Na plnenie priorít jednotlivých politík v rámci európskeho semestra je naďalej nevyhnutné, aby sa plne vykonávali plány obnovy a odolnosti, keďže tieto plány sa zaoberajú všetkými príslušnými odporúčaniami pre jednotlivé krajiny vydanými v posledných rokoch alebo ich významnou časťou. Odporúčania pre jednotlivé krajiny na roky 2019, 2020 a 2022 sú naďalej rovnako relevantné pre plány obnovy a odolnosti, ktoré boli zrevidované, aktualizované alebo zmenené v súlade s článkami 14, 18 a 21 nariadenia (EÚ) 2021/241.
- (6) Cieľom nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435⁵ (ďalej len „nariadenie REPowerEU“), ktoré bolo prijaté 27. februára 2023, je čo najskôr ukončiť závislosť Únie od dovozu ruských fosílnych palív. Prispeje sa tým k energetickej bezpečnosti a diverzifikácii dodávok energie do Únie a zároveň sa zvýši miera využívania obnoviteľných zdrojov energie, zvýšia sa kapacity na uskladňovanie energie a energetická efektívnosť. Nariadenie REPowerEU umožňuje členským štátom pridať do svojich národných plánov obnovy a odolnosti novú kapitolu REPowerEU s cieľom financovať kľúčové reformy a investície, ktoré pomôžu dosiahnuť ciele plánu REPowerEU. Tieto reformy a investície pomôžu tiež posilniť konkurencieschopnosť emisne neutrálneho priemyslu Únie, ako sa uvádza v Priemyselnom pláne v kontexte Zelenej dohody, a prispievajú k plneniu odporúčaní pre jednotlivé krajiny týkajúcich sa energetiky, ktoré boli pre členské štáty vydané v roku 2022 a prípadne v roku 2023. Nariadením REPowerEU sa zavádza nová kategória nenávratnej finančnej podpory, ktorú majú členské štáty k dispozícii na financovanie nových reforiem a investícií súvisiacich s energetikou v rámci svojich plánov obnovy a odolnosti.

⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 z 27. februára 2023, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/241, pokiaľ ide o kapitolu REPowerEU v plánoch obnovy a odolnosti, a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) 2021/1060 a (EÚ) 2021/1755 a smernica 2003/87/ES (Ú. v. EÚ L 63, 28.2.2023, s. 1).

- (7) Komisia 8. marca 2023 prijala oznámenie, ktoré obsahuje usmernenia v oblasti fiškálnej politiky na rok 2024 (ďalej len „oznámenie z 8. marca 2023“). Jeho cieľom je podporiť členské štáty pri vypracúvaní programov stability a konvergenčných programov, a tým posilniť koordináciu politík. Komisia pripomenula, že všeobecná úniková doložka Paktu stability a rastu sa koncom roka 2023 deaktivuje. Vyzvala na prijatie fiškálnych politík v rokoch 2023 – 2024, ktoré zabezpečia strednodobú udržateľnosť dlhovej služby a udržateľným spôsobom zvýšia potenciálny rast a vyzvala členské štáty, aby vo svojich programoch stability a konvergenčných programoch na rok 2023 stanovili, ako vo svojich fiškálnych plánoch zabezpečia dodržiavanie referenčnej hodnoty na úrovni 3 % hrubého domáceho produktu (HDP) stanovenej v zmluve, ako aj realistické a nepretržité znižovanie dlhu, resp. jeho udržanie na obozretnej úrovni v strednodobom horizonte. Komisia tiež vyzvala členské štáty, aby postupne zrušili vnútroštátne fiškálne opatrenia zavedené na ochranu domácností a podnikov pred energetickým cenovým šokom, pričom začnú najmenej cieľenými opatreniami. Zároveň uviedla, že ak by v dôsledku obnovených tlakov na ceny energie bolo potrebné predĺžiť podporné opatrenia, členské štáty by takéto opatrenia mali lepšie zacieliť na zraniteľné domácnosti a podniky. Komisia uviedla, že fiškálne odporúčania budú kvantifikované a diferencované. Okrem toho, ako sa navrhuje v jej oznámení z 9. novembra 2022 o smerovaní reformy rámca správy hospodárskych záležitostí EÚ, fiškálne odporúčania by sa sformulovali na základe čistých primárnych výdavkov. Odporučila, aby všetky členské štáty pokračovali v ochrane investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov a zabezpečili účinné využívanie finančných prostriedkov z mechanizmu a z iných fondov Únie, a to najmä v prospech cieľov zelenej a digitálnej transformácie a odolnosti. Komisia uviedla, že navrhne Rade, aby na jar 2024 začala postupy pri nadmernom deficite, a to na základe deficitu podľa výsledných údajov za rok 2023 v súlade so súčasnými právnymi ustanoveniami.

- (8) Komisia 26. apríla 2023 predložila legislatívne návrhy na zavedenie komplexnej reformy pravidiel Únie týkajúcich sa správy hospodárskych záležitostí. Hlavným cieľom návrhov je posilniť udržateľnosť verejného dlhu a podporiť udržateľný a inkluzívny rast vo všetkých členských štátoch prostredníctvom reforiem a investícií. Komisia sa vo svojich návrhoch zameriava na zvýšenie zodpovednosti členských štátov, zjednodušenie rámca a posun smerom k väčšiemu strednodobému zameraniu v kombinácii s účinným a súdržnejším presadzovaním. Podľa záverov Rady zo 14. marca 2023 o usmerneniach týkajúcich sa reformy rámca správy hospodárskych záležitostí EÚ je cieľom ukončiť legislatívnu prácu v roku 2023.
- (9) V súlade s článkom 18 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/241 Nemecko predložilo Komisii 28. apríla 2021 svoj národný plán obnovy a odolnosti. Komisia podľa článku 19 nariadenia (EÚ) 2021/241 posúdila relevantnosť, účinnosť, efektívnosť a koherentnosť plánu obnovy a odolnosti, a to v súlade s usmerneniami pre posudzovanie uvedenými v prílohe V k uvedenému nariadeniu. Rada 13. júla 2021 prijala vykonávacie rozhodnutie o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Nemecka⁶. Uvoľnenie splátok je podmienené prijatím rozhodnutia Komisie v súlade s článkom 24 ods. 5 nariadenia (EÚ) 2021/241 o tom, že Nemecko uspokojivo splnilo príslušné míľniky a ciele stanovené vo vykonávacom rozhodnutí Rady. Keď sa hovorí o uspokojivom splnení, predpokladá sa, že v súvislosti s predchádzajúcimi míľnikmi a cieľmi, ktoré už boli dosiahnuté, nedošlo k zvratu.
- (10) Nemecko 24. apríla 2023 predložilo svoj národný program reforiem na rok 2023 a 26. apríla 2023 svoj program stability na rok 2023 v súlade s článkom 4 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1466/97. Obidva programy sa s cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi posudzovali spoločne. V súlade s článkom 27 nariadenia (EÚ) 2021/241 sa v národnom programe reforiem na rok 2023 zohľadňujú aj polročné správy Nemecka o pokroku dosiahnutom pri plnení jeho plánu obnovy a odolnosti.

⁶ ST 10158/2021 INIT; ST 10158/2021 ADD 1.

- (11) Komisia 24. mája 2023 uverejnila správu o krajine týkajúcu sa Nemecka na rok 2023. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Nemecko dosiahlo pri plnení príslušných odporúčaní pre danú krajinu, ktoré prijala Rada v rokoch 2019 až 2022, a hodnotilo sa v nej vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Nemecka. Na základe tejto analýzy sa v správe o krajine identifikovali nedostatky v súvislosti s výzvami, ktoré plán obnovy a odolnosti nerieši alebo ich rieši len čiastočne, ako aj v súvislosti s novými a vznikajúcimi výzvami. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Nemecka pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľov Únie v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov Organizácie Spojených národov v oblasti udržateľného rozvoja.
- (12) Komisia vykonala v súvislosti s Nemeckom hĺbkové preskúmanie podľa článku 5 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 a jeho výsledky uverejnila 24. mája 2023. Komisia dospela k záveru, že v Nemecku existujú makroekonomické nerovnováhy. Pretrvávajúci veľký prebytok bežného účtu, ktorý zároveň odzrkadľuje utlmené investície v porovnaní s úsporami a má cezhraničný význam, sa postupne znižoval, a to naposledy počas energetickej krízy. Očakáva sa však jeho výrazné zvýšenie. Súbežne s miernym nárastom miery domácich investícií a klesajúcou obchodnou bilanciou sa prebytok bežného účtu do roku 2019 pomaly znižoval a odvtedy bol poznačený nezvyčajnými hospodárskymi okolnosťami. V roku 2022 sa výrazne znížil v dôsledku vyšších dovozných cien energie, ako aj zníženia obchodného prebytku v odvetviach, ktoré nesúvisia s energiou, a oživenia dovozu v kontexte cestovného ruchu. Prebytok zostal v roku 2022 nad úrovňami, na ktoré poukazujú fundamentálne ukazovatele krajiny, pričom sa očakáva, že v roku 2023 sa výrazne zvýši a v roku 2024 zostane takmer nezmenený. Podľa predpokladov by mal zostať pod prahovou hodnotou postupu pri makroekonomickej nerovnováhe. Predpokladá sa, že mzdy budú výrazne rásť, čím sa podporí domáci dopyt, zatiaľ čo jednotkové náklady práce môžu rásť rýchlejšie ako vo zvyšku eurozóny. Spotreba a investície sú však dočasne tlmené vysokou infláciou. V posledných rokoch sa ceny nehnuteľností na bývanie prudko zvyšovali, aj keď od polovice roka 2022 sa tento vývoj trochu zmiernil. Vzhľadom na slabé investície do obytných nehnuteľností nie je možné dosiahnuť stav, keď by ponuka bývania zodpovedala dopytu, v dôsledku čoho sa pretrvávajúce riziká nadhodnotenia môžu ešte zhoršiť. K ďalšiemu zmierneniu zraniteľných miest by prispelo včasné a účinné vykonávanie iniciatív v oblasti verejných investícií a odstránenie prekážok brániacich investíciám.

- (13) Podľa údajov, ktoré overil Eurostat, sa deficit verejných financií Nemecka znížil z 3,7 % HDP v roku 2021 na 2,6 % HDP v roku 2022, zatiaľ čo dlh verejnej správy klesol zo 69,3 % HDP na konci roku 2021 na 66,3 % HDP na konci roku 2022. Komisia 24. mája 2023 vydala správu podľa článku 126 ods. 3 zmluvy. V tejto správe sa rozoberala rozpočtová situácia Nemecka, keďže jeho deficit má v roku 2023 presiahnuť 3 % HDP. V správe sa konštatovalo, že kritérium deficitu nebolo dodržané. V súlade s oznámením z 8. marca 2023 Komisia nenavrhol začatie nových postupov pri nadmernom deficite na jar 2023. Komisia následne uviedla, že navrhne Rade, aby na jar 2024 začala postupy pri nadmernom deficite na základe deficitu podľa výsledných údajov za rok 2023. Nemecko by to malo zohľadniť pri plnení svojho rozpočtu na rok 2023 a pri vypracúvaní svojho návrhu rozpočtového plánu na rok 2024.
- (14) Saldo verejných financií ovplyvnili opatrenia fiškálnej politiky podniknuté na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu zvyšovania cien energie. V roku 2022 takéto opatrenia fiškálnej politiky znižujúce príjmy zahŕňali zníženie energetickej dane z palív a zníženie dane z pridanej hodnoty na plyn a diaľkové vykurovanie, zatiaľ čo takéto opatrenia fiškálnej politiky zvyšujúce výdavky zahŕňali paušálny bonus na energiu a uhradenie decembrového účtu za plyn v prípade súkromných spotrebiteľov. Komisia odhaduje, že čisté rozpočtové náklady na tieto opatrenia v roku 2022 predstavovali 1,2 % HDP. Saldo verejných financií bolo ovplyvnené aj rozpočtovými nákladmi na dočasnú ochranu vysídlených osôb z Ukrajiny, ktoré sa v roku 2022 odhadujú na 0,1 % HDP. Odhadované náklady na dočasné núdzové opatrenia súvisiace s krízou spôsobenou ochorením COVID-19 zároveň klesli zo 4,2 % HDP v roku 2021 na 0,8 % HDP v roku 2022.
- (15) Rada 18. júna 2021 odporučila, aby Nemecko⁷ v roku 2022 zachovalo podporné zámery fiškálnej politiky vrátane impulzu poskytnutého Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a aby zachovalo investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

⁷ Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Nemecka na rok 2021 (Ú. v. EÚ C 304, 29.7.2021, s. 18).

- (16) Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky⁸ v roku 2022 podporné, a to na úrovni -2,7 % HDP, ako to odporúčala Rada. V súlade s odporúčaním Rady Nemecko naďalej podporovalo obnovu investíciami financovanými z mechanizmu. Výdavky financované z grantov v rámci mechanizmu a z iných fondov Únie dosiahli v roku 2022 výšku 0,2 % HDP (0,3 % HDP v roku 2021). Investície financované z vnútroštátnych zdrojov predstavovali neutrálny príspevok k zámerom fiškálnej politiky⁹. Nemecko teda zachovalo investície financované z vnútroštátnych zdrojov, ako odporučila Rada. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) zároveň predstavoval expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 2,4 percentuálneho bodu. Uvedený významný expanzívny príspevok zahŕňal dodatočný vplyv opatrení fiškálnej politiky podniknutých na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu zvyšovania cien energie (dodatočné čisté rozpočtové náklady vo výške 1,2 % HDP), ako aj náklady na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,1 % HDP). Daňové úľavy v oblasti zdaňovania príjmov zároveň znížili príjmy verejnej správy a prispeli (0,1 % HDP) aj k rastu čistých primárnych bežných výdavkov. Významný expanzívny príspevok bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov bol iba čiastočne spôsobený opatreniami na riešenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu zvyšovania cien energie a nákladmi na poskytovanie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny. Nemecko teda dostatočne nekontrolovalo rast bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

⁸ Zámery fiškálnej politiky sa merajú ako zmena primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení) okrem dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou spôsobenou ochorením COVID-19, ale vrátane výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) v rámci mechanizmu a z iných fondov Únie v porovnaní so strednodobým potenciálnym rastom. Podrobnejšie informácie sú uvedené v rámciku 1 v tabuľkách týkajúcich sa fiškálnej štatistiky.

⁹ Ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov predstavovali expanzívny príspevok vo výške 0,4 percentuálneho bodu HDP. Tento príspevok súvisí najmä so znárodnením a rekapitalizáciou veľkoobchodných dodávateľov plynu v Nemecku s cieľom zaručiť energetickú bezpečnosť.

- (17) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové projekcie uvedené v programe stability na rok 2023, je v súlade s prognózou Komisie z jari 2023. Vláda predpokladá, že reálny HDP sa v roku 2023 zvýši o 0,2 % a v roku 2024 o 1,8 %. Na porovnanie, v prognóze Komisie z jari 2023 sa predpokladá podobný rast reálneho HDP na úrovni 0,2 % v roku 2023 a 1,4 % v roku 2024.
- (18) Vláda vo svojom programe stability na rok 2023 očakáva, že deficit verejných financií sa v roku 2023 zvýši na 4,25 % HDP. V tomto zvýšení v roku 2023 sa odzrkadľujú najmä dodatočné výdavky na cenové brzdy na energiu, pokiaľ ide o plyn a elektrinu. Podľa programu stability na rok 2023 sa očakáva, že pomer dlhu verejnej správy k HDP sa zvýši zo 66,3 % na konci roku 2022 na 67,75 % na konci roku 2023. V prognóze Komisie z jari 2023 sa na rok 2023 predpokladá deficit verejných financií na úrovni 2,3 % HDP. Tento deficit je nižší ako deficit, ktorý sa predpokladá v programe stability na rok 2023, a to najmä v dôsledku očakávaných nižších výdavkov na cenové brzdy na energiu. Podľa prognózy Komisie z jari 2023 by mal byť pomer dlhu verejnej správy k HDP nižší, a to na úrovni 65,2 % koncom roku 2023. Rozdiel je spôsobený nižším deficitom.

- (19) Saldo verejných financií v roku 2023 budú podľa očakávaní naďalej ovplyvňovať fiškálne opatrenia podniknuté na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu zvyšovania cien energie. V porovnaní s rokom 2022 ich tvoria nové opatrenia, najmä cenové brzdy na plyn a elektrinu. Náklady na tieto opatrenia sú čiastočne kompenzované daňami z neočakávaných ziskov dodávateľov energie, konkrétne daňou z mimoriadnych ziskov. Po zohľadnení týchto príjmov sa v prognóze Komisie z jari 2023 predpokladajú v roku 2023 čisté rozpočtové náklady na podporné opatrenia na úrovni 2,0 % HDP¹⁰. Zdá sa, že väčšina opatrení v roku 2023 nie je zameraná na najzraniteľnejšie domácnosti alebo podniky, hoci mnohé z nich vysielajú cenový signál na zníženie dopytu po energii a zvýšenie energetickej efektívnosti. V dôsledku toho sa v prognóze Komisie z jari 2023 výška cielených podporných opatrení, ktorú možno zohľadniť pri posudzovaní dodržiavania odporúčania Rady z 12. júla 2022¹¹, odhaduje na 0,5 % HDP v roku 2023 (v porovnaní s 0,3 % HDP v roku 2022). Predpokladá sa, že rozpočtové náklady na dočasnú ochranu poskytovanú vysídleným osobám z Ukrajiny zostanú v porovnaní s rokom 2022 stabilné. Napokon sa očakáva, že na saldo verejných financií v roku 2023 bude mať priaznivý vplyv postupné rušenie dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou spôsobenou ochorením COVID-19, ktoré boli odhadnuté na 0,8 % HDP.

¹⁰ Tento údaj predstavuje úroveň ročných rozpočtových nákladov na uvedené opatrenia, a to vrátane bežných príjmov a výdavkov, a prípadne aj opatrení v oblasti kapitálových výdavkov.

¹¹ Odporúčanie Rady z 12. júla 2022, ktoré sa týka národného programu reforiem Nemecka na rok 2022 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Nemecka na rok 2022 (Ú. v. EÚ C 334, 1.9.2022, s. 35).

- (20) Rada vo svojom odporúčaní z 12. júla 2022 odporučila Nemecku, aby prijalo opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby bol v roku 2023 rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v súlade s celkovo neutrálnymi zámermi politiky¹², pričom sa zohľadní pokračujúca dočasná a cieleňá podpora pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, a pre ľudí, ktorí utekajú z Ukrajiny. Nemecko by zároveň malo byť pripravené prispôbiť bežné výdavky vyvíjajúcej sa situácii. Nemecku bolo zároveň odporúčené zvýšiť verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti s ohľadom na iniciatívu REPowerEU, okrem iného aj využitím mechanizmu a iných fondov Únie.
- (21) V prognóze Komisie z jari 2023 sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2023 v kontexte vysokej inflácie reštriktívne (+0,5 % HDP), pričom v roku 2022 boli zámery fiškálnej politiky expanzívne (-2,7 % HDP). Očakáva sa, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) bude v roku 2023 predstavovať reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,3 % HDP. To zahŕňa zvýšenie nákladov na cieleňé podporné opatrenia pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, o 0,2 % HDP. Možno teda konštatovať, že predpokladaný rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov je v súlade s odporúčaním Rady z 12. júla 2022. Výdavky financované z grantov v rámci mechanizmu a z iných fondov Únie majú v roku 2023 predstavovať 0,2 % HDP, zatiaľ čo investície financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať neutrálny príspevok k zámerom fiškálnej politiky¹³. Nemecko teda plánuje financovať dodatočné investície prostredníctvom mechanizmu a iných fondov Únie, pričom sa predpokladá, že zachová investície financované z vnútroštátnych zdrojov. Krajina plánuje financovať verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti, ako je napríklad energetická renovácia budov, zlepšenie nabíjacej infraštruktúry pre elektrické vozidlá a poskytnutie vybavenia školám s cieľom pripraviť ich na digitálny vek, ktoré sú čiastočne financované z mechanizmu a z iných fondov Únie.

¹² Na základe prognózy Komisie z jari 2023 sa strednodobý (desaťročný priemerný) rast potenciálneho HDP Nemecka, ktorý sa používa na meranie zámerov fiškálnej politiky, v nominálnom vyjadrení odhaduje na 7,1 %.

¹³ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,3 percentuálneho bodu HDP. Tento príspevok súvisí najmä s ukončením opatrenia zameraného na znárodnenie a rekapitalizáciu veľkoobchodných dodávateľov plynu v Nemecku, ktorého cieľom bolo zaručiť energetickú bezpečnosť v predchádzajúcom roku.

- (22) Podľa programu stability na rok 2023 sa očakáva, že deficit verejných financií v roku 2024 klesne na úroveň 1,75 % HDP. V poklese v roku 2024 sa odzrkadľuje najmä postupné rušenie cenových brzd na energiu. Podľa programu stability na rok 2023 sa očakáva, že pomer dlhu verejnej správy k HDP sa koncom roka 2024 zníži na 66,5 %. Na základe opatrení v príslušných oblastiach politiky, ktoré boli známe k dátumu uzávierky prognózy, sa v prognóze Komisie z jari 2023 predpokladá, že deficit verejných financií bude v roku 2024 na úrovni 1,2 % HDP. Tento deficit je nižší ako deficit, ktorý sa predpokladá v programe stability na rok 2023, a to najmä v dôsledku nižších odhadov podporných opatrení v oblasti energetiky. V prognóze Komisie z jari 2023 sa predpokladá nižší pomer dlhu verejnej správy k HDP, a to na úrovni 64,1 % koncom roka 2024, čo je spôsobené najmä nižším deficitom.
- (23) V programe stability na rok 2023 sa predpokladá postupné ukončenie väčšiny podporných opatrení v oblasti energetiky v roku 2024. Komisia v súčasnosti odhaduje, že čisté náklady na podporné opatrenia v oblasti energetiky budú v roku 2024 predstavovať 0,3 % HDP. Tieto odhady sú založené na predpoklade, že ceny energie nezačnú opäť rásť. Zdá sa, že väčšina podporných opatrení v oblasti energetiky, ktoré majú podľa súčasných plánov zostať v platnosti aj v roku 2024, nie je zameraná na zraniteľné domácnosti alebo podniky. Väčšina z nich vysiela cenový signál na zníženie dopytu po energii a zvýšenie energetickej efektívnosti.

- (24) V nariadení (ES) č. 1466/97 sa požaduje ročné zlepšenie štrukturálneho rozpočtového salda smerom k strednodobému rozpočtovému cieľu o referenčnú hodnotu na úrovni 0,5 % HDP¹⁴. Vzhľadom na aspekty fiškálnej udržateľnosti by bolo podľa Komisie vhodné, aby sa v roku 2024 štrukturálne saldo zlepšilo aspoň o 0,3 % HDP. V záujme zabezpečenia takéhoto zlepšenia a v súlade s metodikou Komisie by rast čistých primárnych výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov¹⁵ v roku 2024 nemal presiahnuť 2,5 %, ako sa uvádza v tomto odporúčaní. Zároveň by sa mali postupne zrušiť zostávajúce podporné opatrenia v oblasti energetiky (ktoré Komisia v súčasnosti odhaduje na 2,0 % HDP v roku 2023), ak to umožní vývoj na trhu s energiou a počnúc najmenej cieľenými opatreniami, a súvisiace úspory by sa mali použiť na zníženie deficitu verejných financií. Podľa odhadov Komisie by to v roku 2024 viedlo k rastu čistých primárnych výdavkov, ktorý by bol pod odporúčanou maximálnou mierou rastu.
- (25) V prognóze Komisie z jari 2023 sa očakáva, že za predpokladu nezmenených politík budú čisté primárne výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov v roku 2024 rásť na úrovni 2,4 %, čo je pod odporúčanou mierou rastu. Úprava predpokladaná v prognóze Komisie z jari 2023 je nižšia ako úspory vyplývajúce z úplného ukončenia podporných opatrení v oblasti energetiky, čo je spôsobené tým, že niektoré z takýchto opatrení zostali v platnosti aj v roku 2024, ako aj diskrečnými opatreniami znižujúcimi príjmy, ako sú rôzne zníženia dane z príjmov.
- (26) Podľa programu stability na rok 2023 sa očakáva, že verejné investície zostanú v rokoch 2023 a 2024 stabilné na úrovni 2,5 % HDP. V programe stability na rok 2023 sú uvedené reformy a investície, od ktorých sa očakáva, že prispedia k fiškálnej udržateľnosti a k udržateľnému a inkluzívnemu rastu. Patria medzi ne rôzne reformy systému dane z príjmov, ako aj dôchodkového systému.

¹⁴ V článku 5 nariadenia Rady (ES) č. 1466/97 sa takisto vyžaduje úprava vo výške viac ako 0,5 % HDP pre členské štáty s verejným dlhom presahujúcim 60 % HDP alebo s výraznejšími rizikami v oblasti udržateľnosti dlhovej služby.

¹⁵ Čisté primárne výdavky sú vymedzené ako výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov bez diskrečných príjmových opatrení a bez úrokových výdavkov a výdavkov na cyklickú nezamestnanosť.

- (27) V programe stability na rok 2023 je načrtnuté strednodobé fiškálne smerovanie do roku 2026. Podľa programu stability na rok 2023 sa očakáva, že deficit verejných financií v rokoch 2025 a 2026 postupne klesne na úroveň 0,75 % HDP. Predpokladá sa teda, že deficit verejných financií klesne v roku 2024 pod úroveň 3 % HDP. Podľa programu stability na rok 2023 sa očakáva, že pomer dlhu verejnej správy k HDP sa zníži zo 66,5 % na konci roku 2024 na 65,5 % do konca roku 2026.
- (28) Hoci sú výsledky v oblasti zamestnanosti naďalej solídne, vzhľadom na rýchle starnutie obyvateľstva sa očakáva, že nedostatok pracovnej sily a požadovaných zručností sa bude ďalej prehĺbovať. Očakáva sa, že počet obyvateľov v produktívnom veku sa v 20. rokoch 21. storočia zníži o 3,7 milióna v dôsledku odchodu generácie narodennej v období prudkého nárastu pôrodnosti do dôchodku. Tým sa výrazne zvýšia potreby financovania povinného priebežne financovaného systému (prvého dôchodkového piliera), pričom sa môže zároveň spochybniť primeranosť dôchodkov. Na kompenzáciu klesajúceho objemu potenciálnej pracovnej sily by bola potrebná čistá migrácia približne na úrovni 400 000 ľudí ročne. Zákonný vek odchodu do dôchodku sa postupne zvýši na 67 rokov v roku 2031. Hoci miera zamestnanosti pracovníkov vo veku 55 – 64 rokov patrí medzi najvyššie v Únii, zvyšovanie skutočného veku odchodu do dôchodku sa v posledných rokoch spomalilo a zamestnanosť vo vekovej skupine nad 65 rokov zaostáva za krajinami, ktoré v rámci Únie dosahujú v tejto oblasti najvyššie výsledky. Dôvodom sú aj možnosti predčasného odchodu do dôchodku, ktoré zvyšujú tlak na udržateľnosť dôchodkového systému. Ľudia, ktorí odpracovali aspoň 35 rokov, môžu predčasne odísť do dôchodku s relatívne malým znížením dôchodkových dávok. Osoby, ktoré majú aspoň 45 odpracovaných rokov, môžu odísť do dôchodku bez straty nároku na dôchodok (*Rente nach 45 Beitragsjahren*). Štátom dotované súkromné dôchodkové systémy (osobné dôchodkové systémy tretieho piliera – *Riester Rente*) sa doteraz nevyužívali dostatočne. Napriek úsiliu zvýšiť využívanie dôchodkového poistenia zamestnancov (druhý pilier) zostáva jeho pokrytie približne na úrovni 56 %.

- (29) Daňový mix v Nemecku sa aj naďalej do veľkej miery spolieha na príjmy zo zdaňovania práce, zatiaľ čo využívanie základov dane, ktoré môžu podporiť inkluzívny a udržateľný rast, je naďalej nedostatočné. Daňovo-odvodové zaťaženie práce patrí k najvyšším v Únii, pričom vzájomné pôsobenie daňového a transferového systému vedie k slabej motivácii zvyšovať počet odpracovaných hodín pre osoby s nízkou mzdou a druhé zárobkovo činné osoby v domácnosti, ktorými sú často ženy. To nepriaznivo vplýva na ponuku pracovnej sily a prehľbuje problém jej nedostatku. Podiel environmentálnych daní Nemecka je pod priemerom Únie, a to tak v prípade zdaňovania energie, ako aj zdaňovania dopravy. Zdaňovanie vozidiel nemotivuje k využívaniu ekologickejších spôsobov dopravy. Dotácie škodlivé pre životné prostredie, ako sú dotácie na fosílna palivá (vrátane oslobodení od daní a daňových úľav), sú naďalej značné, čo brzdí zelenú transformáciu.

- (30) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. b) nariadenia (EÚ) 2021/241 a kritériom 2.2 prílohy V k uvedenému nariadeniu plán obnovy a odolnosti zahŕňa rozsiahly súbor vzájomne sa posilňujúcich reforiem a investícií, ktoré sa majú vykonať do roku 2026. Vzhľadom na dočasnú povahu mechanizmu, ktorý je v platnosti do roku 2026, je nevyhnutné urýchlene pokročiť s vykonávaním plánu. Hoci vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Nemecka už prebieha, dochádza k značným oneskoreniam. Obmedzené zdroje spojené s vykonávaním plánu a nedostatočné vytýčenie priorít spôsobili, že Nemecko v procese vykonávania plánu zaostáva. Nemecko ešte musí podpísať svoje operačné dohody a predložiť svoju prvú žiadosť o platbu. Plán obnovy a odolnosti Nemecka bol 14. februára 2023 už raz zrevidovaný, pričom sa upravili dve investičné opatrenia, ktoré z dôvodu objektívnych okolností nebolo možné úplne dokončiť¹⁶. Očakáva sa, že v roku 2023 dôjde k opätovnej revízii plánu, do ktorého bude zapracovaný ďalší dodatok s cieľom začleniť kapitolu o REPowerEU a zohľadniť zvýšenie nenávratnej podpory. O kapitole REPowerEU a zohľadnení zvýšenia nenávratnej podpory sa však ešte rokuje. Rýchle začlenenie novej kapitoly o REPowerEU do plánu obnovy a odolnosti umožní financovať dodatočné reformy a investície na podporu strategických cieľov Nemecka v oblasti energetiky a zelenej transformácie. Pre úspešné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti, ako aj iných hospodárskych politík a politík zamestnanosti, ktoré presahujú rámec plánu, je naďalej dôležité systematické a účinné zapájanie miestnych a regionálnych orgánov, sociálnych partnerov a iných relevantných zainteresovaných strán, čím sa má zabezpečiť všeobecná zodpovednosť za celkový program v danej oblasti politiky.

¹⁶ Vykonávacie rozhodnutie Rady zo 14. februára 2023, ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie Rady z 13. júla 2021 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Nemecka (ST 5536/2023).

- (31) Komisia v roku 2022 schválila všetky programové dokumenty Nemecka v oblasti politiky súdržnosti. Kľúčom k dosiahnutiu zelenej a digitálnej transformácie, zvýšeniu hospodárskej a sociálnej odolnosti a dosiahnutiu vyváženého územného rozvoja v Nemecku je pokračovanie v urýchlennom vykonávaní programov politiky súdržnosti pri súčasnom zachovaní synergií a komplementarity s plánom obnovy a odolnosti vrátane kapitoly REPowerEU.
- (32) Popri hospodárskych a sociálnych výzvach, ktorými sa zaoberá plán obnovy a odolnosti a programy politiky súdržnosti, Nemecko čelí viacerým ďalším výzvam v oblasti digitalizácie, energetickej politiky a zelenej transformácie.
- (33) Hoci Nemecko vynaložilo úsilie na zlepšenie digitalizácie verejných služieb, implementácia je aj naďalej pomalá. Do cieľového dátumu (koniec roka 2022) bolo dosiahnutých len niekoľko cieľov zákona o online prístupe, podľa ktorého je nepretržitá digitalizácia používateľských rozhraní (front-end) povinná pre všetky administratívne služby. Zo správy Komisie o referenčnej hodnote pre elektronickú verejnú správu vyplýva, že krajina dosahuje slabé výsledky aj v oblasti digitalizácie služieb administratívnej podpory (back office), čo je kľúčové pre účinné poskytovanie služieb nad rámec pôsobnosti zákona o online prístupe. V tejto súvislosti sa za prioritu vyhlásila modernizácia registrov v rámci zákona o modernizácii registrov, ktorej cieľom je implementovať zásadu Únie „jedenkrát a dost“, podľa ktorej musia osoby a podniky poskytnúť orgánom štandardné informácie len raz. Od nadobudnutia účinnosti tohto zákona v roku 2021 sa však v tejto oblasti zaznamenal len nepatrný pokrok. Miera využívania služieb, ktoré už boli digitalizované, je navyše nízka: pokiaľ ide o podiel ľudí využívajúcich služby elektronickej verejnej správy, Nemecko zaostáva za priemerom Únie. Krajina zároveň zaostáva za priemerom Únie aj v rôznych aspektoch referenčných ukazovateľov elektronickej verejnej správy, ako je transparentnosť, existencia kľúčových podporných faktorov a dostupnosť digitálnych verejných služieb pre ľudí zo zahraničia. Národná rada pre kontrolu regulácie považuje vykonávanie zákona o online prístupe za nedostatočné, pričom za kľúčové riziko označila predpokladaný nedostatok pracovnej sily, ak sa prostredníctvom digitalizácie nezvýši efektívnosť. Zistené prekážky, pokiaľ ide o digitalizáciu verejných služieb, rovnako platia aj v prípade príslušných opatrení plánu obnovy a odolnosti Nemecka.

- (34) Pre digitálnu transformáciu má zásadný význam zlepšovanie digitálnych zručností s cieľom riešiť nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily a zvýšiť produktivitu. Podiel ľudí vo veku 16 – 74 rokov, ktorí majú aspoň základné digitálne zručnosti, bol v Nemecku v roku 2021 na úrovni 49 %, čo je pod priemerom Únie (54 %), pričom tento stav brzdí digitálnu transformáciu. Zo všetkých 16- až 19-ročných osôb malo v roku 2021 aspoň základné digitálne zručnosti len 50 %, čo je o 19 percentuálnych bodov menej ako priemer Únie. Hoci je Nemecko nad priemerom Únie, pokiaľ ide o percentuálny podiel špecialistov v oblasti IKT na zamestnanosti, a v prípade špecialistiek v oblasti IKT zodpovedá priemeru Únie, počet neobsadených pracovných miest je vysoký, čo svedčí o ďalších potrebách. Kľúčom k zlepšeniu digitálnych zručností by bolo ďalšie úsilie zamerané na riešenie nedostatku učiteľov a lepšia odborná príprava učiteľov v oblasti digitalizácie na všetkých úrovniach vzdelávania. Integrácia digitálnych technológií do obchodných činností je len približne na úrovni priemeru Únie, a to aj pokiaľ ide o podiel malých a stredných podnikov aspoň so základnou úrovňou digitálnej intenzity a zavádzanie pokročilých technológií v podnikoch, ako sú cloudové služby, veľké dáta (big data) a umelá inteligencia. Plán obnovy a odolnosti Nemecka zahŕňa niekoľko opatrení na podporu digitálnych zručností, a najmä digitálneho vzdelávania, ako sú investície do digitálnych zariadení pre učiteľov, vzdelávacej platformy a vzdelávacích centier excelentnosti. Nemecko okrem toho vykonáva opatrenia na pomoc pri zvyšovaní úrovne zručností a rekvalifikácii svojej pracovnej sily. V rámci týchto opatrení sa zameriava aj na digitalizáciu podnikov (napr. európske centrá digitálnych inovácií alebo program *Digital Jetzt* na podporu investícií do digitalizácie).

- (35) Prístup k optickému širokopásmovému pripojeniu má celkovo len 19,3 % domácností, čím sa Nemecko zaraďuje medzi členské štáty s najnižším pokrytím optickou sieťou (druhé najnižšie v Únii, pričom päť krajín s najvyšším pokrytím v Únii má pokrytie optickou sieťou aspoň na úrovni 85 %). Nedostatok optických pripojení a sietí s veľmi vysokou kapacitou je vo všeobecnosti obzvlášť výrazný vo vidieckych oblastiach. Tento stav brzdí rast produktivity, najmä v prípade malých a stredných podnikov. Cieľ pripojiť 50 % domácností a podnikov k sieti prostredníctvom optických vlákien do roku 2025 (a 100 % do roku 2030) sa možno nepodariť splniť včas. Zodpovedajúce opatrenia boli zahrnuté do tzv. gigabitovej stratégie z júla 2022. Pre urýchlenie pokrytia optickou sieťou má zásadný význam zlepšenie rámcových podmienok, napríklad zvýšením plánovacích a implementačných kapacít vo verejnom sektore. Splnenie cieľov týkajúcich sa siete si bude okrem toho vyžadovať zlepšenie administratívnych postupov podávania žiadostí o povolenie a udeľovania povolení, ako aj štandardizáciu alternatívnych, menej časovo náročných metód inštalácie.
- (36) Nemecku sa v porovnaní s rokom 2021 podarilo v roku 2022 účinne znížiť svoju vysokú závislosť od ruského plynu a ropy (zo 65 % takmer na nulu v prípade plynu a z 34,12 % na menej ako 25 % v prípade ropy¹⁷). Krajina naplánovala a začala zavádzať infraštruktúru na prepravu a dodávku zemného plynu, ktorá má v strednodobom horizonte úplne nahradiť dovoz ruského plynu. Nemecko minulú zimu splnilo svoje povinnosti týkajúce sa uskladňovania plynu a do 1. novembra 2022 dosiahlo úroveň 99,2 %. Vďaka prepojeným trhom s plynom by skvapalnený zemný plyn (LNG) dovážaný do Nemecka mohol prispieť k bezpečnosti dodávok do Únie, a to za predpokladu, že príslušná infraštruktúra sa vybuduje bez ďalších prieťahov. Zároveň treba uviesť, že v prípade fosílnych palív je krajina stále závislá od ich dovozu. Spotreba zemného plynu v Nemecku klesla v období od augusta 2022 do marca 2023 o 16 % v porovnaní s priemernou spotrebou plynu za rovnaké obdobie v predchádzajúcich piatich rokoch, čo presahuje cieľ zníženia o 15 % stanovený v nariadení Rady (EÚ) 2022/1369¹⁸. Nemecko sa nabáda, aby pokračovalo v úsilí o dočasné zníženie dopytu po plyne až do 31. marca 2024 podľa nariadenia Rady (EÚ) 2023/706¹⁹.

¹⁷ Nemecko od augusta 2022 nedoviezlo žiadny ruský plyn a žiadnu ruskú ropu od februára 2023.

¹⁸ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/1369 z 5. augusta 2022 o koordinovaných opatreniach na zníženie dopytu po plyne (Ú. v. EÚ L 206, 8.8.2022, s. 1).

¹⁹ Nariadenie Rady (EÚ) 2023/706 z 30. marca 2023, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2022/1369, pokiaľ ide o predĺženie obdobia znižovania dopytu pri opatreniach na zníženie dopytu po plyne a posilnenie podávania správ a monitorovania v súvislosti s ich vykonávaním (Ú. v. EÚ L 93, 31.3.2023, s. 1).

- (37) Elektrická energia z obnoviteľných zdrojov je nevyhnutná na úspešnú realizáciu nemeckých plánov zelenej transformácie vrátane výroby vodíka z obnoviteľných zdrojov, elektrických vozidiel a tepelných čerpadiel, ako aj na dosiahnutie energetickej bezpečnosti v strednodobom horizonte. Na splnenie vnútroštátnych cieľov v oblasti zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov by však bolo potrebné, aby sa rýchlosť jej zavádzania zvýšila trojnásobne (z + 67 % za posledných osem rokov na + 196 % v nadchádzajúcich ôsmich rokoch). Zložité a zdĺhavé povoloňacie postupy brzdia zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie a ďalších emisne neutrálnych technológií, pričom sa ešte nezačali vykonávať nedávno prijaté právne predpisy na zlepšenie procesov. Okrem riešených výziev brzdi postupy povoľovania aj nedostatočná digitalizácia a nedostatok súvisiacich zručností, ako aj nedostatok zamestnancov jednotlivých orgánov vrátane súdov. Nadalej existujú prekážky v súvislosti s flexibilitou sústavy vrátane uskladňovania, ako aj s rozširovaním vysokonapäťových prenosových sústav vrátane realizácie projektov spoločného záujmu. Nemecké distribučné sústavy navyše ešte nie sú dostatočne digitalizované a modernizované na to, aby mohli pojať množstvo nových výrobcov a spotrebiteľov elektrických vozidiel, solárnych fotovoltických systémov a tepelných čerpadiel. Zároveň by sa mohlo rozšíriť uskladňovanie elektrickej energie. Úsilie v súvislosti s energetickou efektívnosťou, a to aj v oblasti dopravy, vykurovania domácností a priemyslu, ako aj cenovo dostupné zavádzanie tepelných čerpadiel čelia výzvam v súvislosti s rozširovaním a včasným vykonávaním, ktoré by Nemecku umožnilo splniť si ciele v oblasti klímy a energetiky, znížiť závislosť od fosílnych palív a zvýšiť konkurencieschopnosť a tvorbu pracovných miest, a to aj v odvetví výroby čistých technológií. Dosiahnutie cieľov v oblasti klímy si vyžaduje ďalšie opatrenia na dekarbonizáciu odvetví dopravy a stavebníctva, ktoré nespĺnili vnútroštátne ciele v oblasti emisií špecifické pre jednotlivé odvetvia na rok 2022, a to aj napriek zavedeniu opatrení, ako je stanovenie ceny uhlíka na celoštátnej úrovni, s cieľom znížiť emisie v týchto dvoch odvetviach. Prirodzený záchyt uhlíka v Nemecku od roku 2016 klesá, čo si vyžaduje opatrenia na obnovu lesov a rašelinísk. Intenzívnejšie úsilie v oblasti adaptácie na zmenu klímy, obehového hospodárstva a ochrany životného prostredia znižuje riziká vyplývajúce z globálnych výziev a prispieva k odolnosti proti zmene klímy, zabezpečeniu prírodných zdrojov a znižovaniu závislosti priemyslu od kritických surovín.

- (38) Nedostatok pracovnej sily a požadovaných zručností v odvetviach a povolaniach, ktoré sú kľúčové pre zelenú transformáciu, vrátane výroby, zavádzania a údržby emisne neutrálnych technológií, vytvára prekážky pri prechode na emisne neutrálne hospodárstvo. Kľúčom k zníženiu nedostatku požadovaných zručností a podpore začleňovania a prerozdelenia pracovnej sily sú kvalitné systémy vzdelávania a odbornej prípravy, ktoré reagujú na meniace sa potreby trhu práce, a ciele opatrenia na zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu. S cieľom uvoľniť nevyužitú ponuku pracovnej sily musia byť tieto opatrenia dostupné najmä pre jednotlivcov a v tých odvetviach a regiónoch, ktoré sú najviac ovplyvnené zelenou transformáciou. Zlepšenie výsledkov v oblasti vzdelávania znevýhodnených skupín poskytuje lepší základ pre ďalšie vzdelávanie. Vzdelávanie dospelých je nevyhnutné na riešenie pretrvávajúceho nedostatku požadovaných zručností. Za posledných desať rokov však bola miera účasti dospelých na vzdelávaní, na ktorom sa zúčastnili za predchádzajúce štyri týždne, zhruba stabilná a nachádzala sa pod priemerom Únie (8,1 % v roku 2022; priemer Únie = 11,9 %) a v prípade nízkokvalifikovaných pracovníkov dosahovala len 4 %. Okrem toho sa v energeticky náročných priemyselných odvetviach účasť pracovníkov na vzdelávaní a odbornej príprave znížila z 9,8 % v roku 2015 na 7,6 % v roku 2021 a je pod priemerom Únie (8,9 %). Podpora účasti na počiatočných a kontinuálnych programoch odborného vzdelávania a programoch vzdelávania na podporu zelenej transformácie by bola v súlade s cieľom Nemecka, aby sa do roku 2030 každoročne vzdelávalo 65 % dospelých.
- (39) Rada na základe posúdenia Komisie preskúmala program stability na rok 2023 a jej stanovisko²⁰ je zohľadnené v odporúčaní 1.

²⁰ Podľa článku 5 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1466/97.

- (40) Vzhľadom na úzke prepojenie medzi hospodárstvami členských štátov eurozóny a ich kolektívny príspevok k fungovaniu hospodárskej a menovej únie Rada odporučila, aby členské štáty eurozóny prijali opatrenia, a to aj prostredníctvom svojich plánov obnovy a odolnosti, s cieľom i) zachovať v roku 2023 udržateľnosť dlhovej služby a zdržať sa širokej podpory celkového dopytu, lepšie zacieliť fiškálne opatrenia prijaté s cieľom zmierniť vplyv vysokých cien energie a zvážiť primerané spôsoby postupného ukončovania podpory, keď tlaky na ceny energie poľavia; ii) udržať vysokú úroveň verejných investícií a podporovať súkromné investície v snahe napomôcť zelenej a digitálnej transformácii; iii) podporovať taký vývoj v oblasti miezd, ktorý by zmiernil stratu kúpnej sily a zároveň obmedzil druhotné účinky na infláciu, ďalej zlepšiť aktívne politiky trhu práce a riešiť nedostatok požadovaných zručností; iv) zlepšiť podnikateľské prostredie a zabezpečiť, aby energetická podpora pre podniky bola nákladovo efektívna, dočasná, cielená na životaschopné podniky a aby sa ňou udržiavala motivácia realizovať zelenú transformáciu, a v) zachovať makrofinančnú stabilitu a monitorovať riziká pri súčasnom ďalšom úsilí o dobudovanie bankovej únie. V prípade Nemecka odporúčania 1, 2, 3 a 4 prispievajú k vykonávaniu prvého, druhého a tretieho odporúčania uvedeného v odporúčaní o eurozóne z roku 2023.
- (41) Rada na základe hĺbkového preskúmania, ktoré uskutočnila Komisia, a jej posúdenia preskúmala národný program reforiem na rok 2023 a program stability na rok 2023. Jej odporúčania podľa článku 6 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 sú zohľadnené v odporúčaní 1. Politiky uvedené v odporúčaní 1 pomáhajú riešiť zraniteľné miesta súvisiace s pretrvávajúcim veľkým prebytkom bežného účtu. Odporúčania 2, 3 a 4 prispievajú k plneniu odporúčania 1, pokiaľ ide o vyššie investície. Politiky uvedené v odporúčaní 1 prispievajú k riešeniu nerovnováh i vykonávaniu odporúčaní stanovených v odporúčaní o eurozóne z roku 2023 v súlade s odôvodnením 40,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Nemecko v rokoch 2023 a 2024 prijalo opatrenia s cieľom:

1. zrušiť platné núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky čo najskôr v rokoch 2023 a 2024 a použiť súvisiace úspory na zníženie deficitu verejných financií; ak by si obnovené zvyšovanie cien energie vyžadovalo nové alebo pokračujúce podporné opatrenia, zabezpečiť, aby takéto podporné opatrenia boli zamerané na ochranu zraniteľných domácností a podnikov, fiškálne dostupné a aby sa nimi zachovali stimuly na úsporu energie;

zabezpečiť obozretnú fiškálnu politiku, najmä obmedzením nominálneho zvýšenia čistých primárnych výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v roku 2024 na najviac 2,5 %²¹;

zachovať verejné investície financované z vnútroštátnych zdrojov a zabezpečiť účinné čerpanie grantov v rámci mechanizmu a účinné čerpanie iných fondov Únie, najmä s cieľom podporiť zelenú a digitálnu transformáciu; vykonávať iniciatívy v oblasti verejných investícií podľa plánu;

v období po roku 2024 pokračovať v realizácii strednodobej fiškálnej stratégie postupnej a udržateľnej konsolidácie v kombinácii s investíciami a reformami vedúcimi k vyššiemu udržateľnému rastu s cieľom dosiahnuť obozretnú strednodobú fiškálnu pozíciu;

zlepšiť daňový mix v záujme dosiahnutia inkluzívnejšieho a udržateľnejšieho rastu, najmä zlepšením daňových stimulov na zvýšenie počtu odpracovaných hodín; zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť dôchodkového systému;

2. výrazne urýchliť vykonávanie svojho zrevidovaného plánu obnovy a odolnosti, a to aj zabezpečením dostatočných zdrojov, a urýchlene sfinalizovať dodatok a kapitolu REPowerEU s cieľom čo najrýchlejšie začať s jej vykonávaním; pokračovať v rýchlom vykonávaní programov politiky súdržnosti pri súčasnom zachovaní komplementarity a synergii s plánom obnovy a odolnosti;

²¹ Čo podľa odhadov zodpovedá ročnému zlepšeniu štrukturálneho rozpočtového salda na rok 2024 vo výške najmenej 0,3 % HDP, ako sa uvádza v odôvodnení 24.

3. urýchliť digitalizáciu celého reťazca služieb v prípade verejných služieb a zlepšiť digitálne zručnosti ľudí; odstrániť prekážky, ktoré bránia investíciám, a zvýšiť investície do digitálnych komunikačných sietí s veľmi vysokou kapacitou;
4. zvýšiť úsilie v oblasti ďalšieho znižovania celkovej závislosti od fosílnych palív zvýšením investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a elektrických sietí a urýchlením ich zavádzania, a to prostredníctvom zlepšenia administratívnych kapacít a zjednodušenia procesov vrátane povoľovacích postupov; zintenzívniť úsilie v oblasti energetickej efektívnosti v doprave, stavebníctve a priemysle, a to aj prostredníctvom investícií do vykurovacích systémov a prostredníctvom ďalších politických opatrení zameraných na poskytovanie a nadobúdanie zručností a kompetencií potrebných na zelenú transformáciu.

V Bruseli

Za Radu

predseda/predsedička
